

Đầu tư của Việt Nam trong việc xây dựng các đập thủy điện trên sông Xekaman, Lào

Các vấn đề cần được xem xét ở khía cạnh môi trường và xã hội

Nội dung

- **Bối cảnh: Sông Xekaman và Xekong**
- **Công ty Điện lực Việt - Lào**
- **Các trường hợp điển hình**
  - Xekaman 1
  - Xekaman 3
  - Xekaman 4 and Dak Emuele
- **Kết luận: Các nhà đầu tư Việt Nam nên cân nhắc vấn đề gì?**

Bối cảnh: Sông Xekaman và Xekong

- Hơn 17 đập được quy hoạch xây dựng trong lưu vực sông Xê kông, bao gồm vị trí thuộc một số khu bảo tồn.
- Hầu hết các đập do Việt Nam đóng góp đầu tư, và điện sản xuất sẽ được xuất khẩu sang Việt Nam.
- Trung tâm của quy hoạch trên là dự án đường dây tải điện Việt – Lào, được xây dựng với mục đích kết nối 8 (hoặc hơn) các đập thủy điện trên sông Xê kông và Xê ka man.
- Các đập sẽ do Công ty Cổ phần Điện lực Việt – Lào xây dựng

Công ty điện lực Việt - Lào

- Được thành lập vào năm 2003 với mục đích phát triển đập Xekaman 3 và thúc đẩy việc xuất khẩu điện từ Lào sang Việt Nam, dựa trên những thỏa thuận song phương cấp cao.
- Các thành phần tham gia: Tập đoàn Sông Đà (60%), Tập đoàn Điện lực Việt Nam, Tập đoàn Dầu khí Việt Nam, Ngân hàng Đầu tư và Phát triển Việt Nam, Tập Đoàn Cao su Việt Nam, Các công ty chứng khoán
- Lĩnh vực ưu tiên: Đầu tư xây dựng các đập thủy điện ở Lào và hệ thống đường dây tải điện, đánh giá các cơ hội và đầu tư vào các dự án thủy điện ở Campuchia

Xekaman 1: Đang xây dựng

Vị trí: Tỉnh Attapeu, gần khu vực hợp lưu giữa sông Xê kông và Xê ka man, cách biên giới Việt Nam 100 km.

Công suất phát điện 322 MW; thời gian hoạt động 30 năm.

Các vấn đề cần quan tâm:

- 2 làng dân tộc thiểu số phải di dời từ lòng hồ. Tuy nhiên, 2 làng này không được cung cấp các thông tin rõ ràng về vấn đề tái định cư.
- Các thiệt hại liên quan đến sản xuất nông nghiệp do hoạt động xây dựng gây ra chưa được đền bù một cách thỏa đáng.
- Đánh giá tác động môi trường và kế hoạch tái định cư không được công bố rộng rãi theo các quy định hiện hành của Laos.

Xekaman 3: Đang xây dựng

- Vị trí: Tỉnh Sê kông, cách biên giới Việt Nam 10 km
- Công suất phát điện 250 MW, thời gian vận hành 30 năm
- Một số vấn đề cần quan tâm:
  - Theo phản ảnh của cộng đồng, nguồn cá đã bị suy giảm tới 90 – 95%, hiện tại người dân không thể phụ thuộc nguồn cá tự nhiên để là nguồn thu nhập và thực phẩm.
  - Một số hộ phản ánh, đất sản xuất nông nghiệp của họ bị ngập do nước dâng từ lòng hồ. Họ không được thông báo trước là đất sẽ bị ngập.
  - Người dân tái định cư không biết giải quyết vấn đề như thế nào và không có cơ chế phản ánh lên trên.
  - Đánh giá tác động môi trường và kế hoạch tái định cư không được công bố rộng rãi theo các quy định hiện hành của Laos.

Cuộc sống khi bị di dời

Hiện tại, người dân bị ảnh hưởng có ít tự tin vào việc tìm lại sinh kế mới và lo lắng về kế hoạch xây dựng thêm đập trong tương lai.

“ Chúng tôi rất lo lắng về ảnh hưởng của các đập thủy điện bởi nhiều người đã nhìn thấy những vấn đề từ dự án Xekaman 3, và không muốn vùng đất – vốn là nguồn sinh sống - sẽ bị ngập lụt. Mọi người đã chịu những tác động từ đập thủy điện. Bởi vậy, việc tiếp tục xây đập sẽ ảnh hưởng nặng nề hơn với chúng tôi, những người đang sống trong khu làng này.

-Người dân sống ở khu vực thượng nguồn Xekaman 3, 2013

Xekaman 4 và Dak Emuele Dams: Đã quy hoạch

Mọi người sống ở khu vực thượng nguồn Xekaman 3 nghe nói đập thủy điện sẽ được xây dựng, tuy nhiên họ chưa được cung cấp thông tin và tham vấn.

Các nhà đầu tư nên cân nhắc vấn đề gì

- Tuân thủ các quy định của Lào:

Sắc lệnh năm 2005 về vấn đề tái định cư và bồi thường

Sắc lệnh năm 2010 về đánh giá tác động môi trường

- Có nghĩa:

- Công bố rộng rãi thông tin (đánh giá tác động môi trường- xã hội và kế hoạch tái định cư)
  - Đảm bảo cộng đồng ảnh hưởng được biết những vấn đề sẽ xảy ra với họ và cuộc sống của họ sẽ được ổn định lại như thế nào
  - Đảm bảo người dân được đền bù tất cả các thiệt hại do đập gây ra
  - Xây dựng cơ chế tham vấn và phản ảnh thông tin phù hợp (cân nhắc về vấn đề ngôn ngữ và đặc điểm của cộng đồng địa phương)
  - Thực hiện các đánh giá tích lũy và đánh giá xuyên biên giới
-
- Xây dựng các tiêu chuẩn an toàn về môi trường và xã hội cho các nhà đầu tư xây đập ở Lào (thống nhất với tiêu chuẩn của ADB và WB)
  - Tránh xây dựng các dự án có ảnh hưởng quá lớn: Do những tác động về môi trường và xã hội, các đập lớn, đặc biệt trên sông xuyên biên giới nên được cân nhắc lại.

www.internationalrivers.org
tlee@internationalrivers.org

